

NAUJASIS ES ELEKTRONINIŲ
ĮRODYMŲ REGLAMENTAS:
KĄ REIKIA ŽINOTI?

2024

Naujasis ES Elektroninių įrodymų reglamentas sukuria naujas procedūras, pagal kurias elektroninių paslaugų teikėjai privalo vykdyti kitoje ES valstybėje narėje įsisteigusių institucijų nurodymus dėl elektroninių įrodymų saugojimo ir/arba pateikimo.

Reglamentas

2023-07-12 Reglamentas 2023/1543 dėl Europos įrodymų pateikimo orderių ir Europos įrodymų saugojimo orderių elektroniniams įrodymams baudžiamajame procese ir laisvės atėmimo bausmių vykdymui pasibaigus baudžiamajam procesui (**Reglamentas**).

Reglamentas įgalina vienos ES valstybės narės baudžiamąjį tyrimą vykdančias institucijas įpareigoti kitoje valstybėje narėje esančius paslaugų teikėjus pateikti arba saugoti elektroninius įrodymus.

Reglamentas bus taikomas nuo 2026-08-18 visose ES valstybėse narėse, išskyrus Daniją.

Elektroniniai įrodymai

Tai skaitmeniniai duomenys, kurie turi įrodomąją galią tiriant nusikalstamas veikas ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą ir apima tokius duomenis kaip:

- **Duomenys apie abonentą:** abonto tapatybė (vardas, pavardė, gimimo data, adresas, mokėjimo duomenys, telefono numeris, el. paštas), teikiamų paslaugų abonentui tipas ir jų trukmė (techniniai duomenys ir kt.);
- **Identifikavimo duomenys:** šių duomenų prašoma paslaugų naudotojo identifikavimo tikslu (IP adresai, šaltinio jungtys, laiko žyma; kt.);
- **El. srauto duomenys:** šaltinis, įrenginio vieta, operacijos data, laikas, trukmė, maršrutas ir kt.;
- **Turinio duomenys:** bet kokie skaitmeninio formato duomenys, įskaitant tekstą, balsą, vaizdo įrašus, vaizdą, garsą.

Pagrindiniai subjektai

- **Paslaugų teikėjas** – bet koks fizinis ar juridinis asmuo, kuris teikia tokias paslaugas kaip:
 - elektroninių ryšių paslaugos (pvz., mobiliojo tinklo operatoriai);
 - interneto domeno vardo ir IP numeravimo paslaugos (pvz., IP adresų suteikimo, domeno vardų registro ir kt.);
 - kitas informacinės visuomenės paslaugos.
- **Išduodančioji institucija** – kompetentinga orderį dėl el. įrodymų išduodančiosios valstybės institucija (pvz., teismas, ikiteisminio tyrimo teisėjas, prokuroras).
- **Vykdyimą užtikrinanti institucija** – orderių dėl el. įrodymų vykdymą užtikrinanti institucija, įsikūrusi toje pačioje valstybėje narėje, kaip yra paslaugų teikėjas, kuriam adresuotas orderis.
- **Tiriamas asmuo** – atskiras naudotojas, kurio el. duomenų ieškoma.

Reglamentu sukurti nauji ES instrumentai

- Europos įrodymų pateikimo orderis (EJPO) – sprendimas, kuriuo paslaugų teikėjui nurodoma pateikti el. įrodymus.
- Europos įrodymų saugojimo orderis (EJSO) – sprendimas, kuriuo paslaugų teikėjui nurodoma saugoti el. įrodymus.

Pagrindinės procedūros

- EJPO vykdymas:

Bendra taisyklė – gavęs EJPO, paslaugų teikėjas privalo jį įvykdyti ir reikalaujamus el. įrodymus išduodančiajai institucijai perduoti per 10 dienų nuo orderio gavimo dienos.

Skubiais atvejais (kai asmens gyvybei, fizinei neliečiamybei ar saugumui arba ypatingos svarbos infrastruktūrai gresia neišvengiamas pavojus) – paslaugų teikėjas EJPO privalo įvykdyti ir reikalaujamus el. įrodymus išduodančiajai institucijai perduoti per 8 valandas nuo orderio gavimo dienos.

Reglamentas numato ribotą sąrašą pagrindų, kada paslaugų teikėjas gali nevykdyti EJPO (pvz., EJPO faktiškai neįmanoma įvykdyti, nes tiriamas asmuo nėra paslaugų teikėjo klientas). Visais atvejais apie negalimumą įvykdyti EJPO paslaugų teikėjas privalo informuoti išduodančiąją instituciją.

Pagrindinės procedūros

- EJSO vykdymas:

Bendra taisyklė – gavęs EJSO, paslaugų teikėjas privalo jį vykdyti ir nurodytus elektroninius įrodymus saugoti 60 dienų.

Saugojimo terminas gali būti ilgesnis, jeigu: (i) išduodančioji institucija terminą pratęsia 30 dienų ir/arba (ii) termino eigos metu išduodančioji institucija informuoja, kad yra išduotas EĮPO (paslaugų teikėjas el. įrodymus turi saugoti iki tol, kol įvykdys EĮPO).

Reglamentas numato ribotą sąrašą pagrindų, kada paslaugų teikėjas gali nevykdyti EJSO (analogiškas EĮPO nevykdymo pagrindams).

Komunikacija per decentralizuotą IT sistemą

Kompetentingos institucijos ir paslaugų teikėjai visą komunikaciją dėl orderių pateikimo ir vykdymo privalės vykdyti per decentralizuotą IT sistemą, kuri šiuo metu kuriama.

Paslaugų teikėjai turi pareigą sėkmingai integruoti decentralizuotą IT sistemą ir prisiimti su tuo susijusius kaštus.

Pagrindinės procedūros

Vykdydamą užtikrinanti institucija už EĮPO ir EJSO nevykdymą ir/arba duomenų konfidencialumo neužtikrinimą paslaugų teikėjui gali skirti piniginę baudą, siekiančią 2 % paslaugų teikėjo bendros pasaulinės metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais.

Rosita Lukševičiūtė

Jaunesnioji teisininkė

Miglė Mackevičiūtė

Jaunesnioji teisininkė

Agnė Kisieliauskaitė

Asocijuotoji partnerė